

Разом з тим, конкурентоспроможність товару - це не уміле маневрування в ринковому просторі і в часі, а головне, - максимальне врахування вимог і можливостей конкретних груп покупців. Причини конкурентоспроможності товару необхідно шукати в конкурентних перевагах окремих його характеристик, що є наслідком ефективнішого управління процесом розробки, реалізації і експлуатації пропонованої продукції.

Отже, як можна зрозуміти з аналізу наведених визначень, основними ознаками конкурентоспроможності як одного з критеріїв ефективності економічного суб'єкта є:

- відносний (порівняльний) характер – конкурентоспроможність проявляється тільки через порівняння характеристик економічного суб'єкта з характеристиками інших суб'єктів даного ринку;

- релевантний характер критерію конкурентоспроможності, який означає, що траєкторія руху даного економічного суб'єкта (його конкурентна позиція) відносно інших суб'єктів може бути визначена тільки в межах релевантного зовнішнього середовища;

- часовий характер (динамічність) критерію конкурентоспроможності характеризує положення суб'єкта у конкурентному полі в координатах часу як результат його конкурентної діяльності.

Література.

1. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : Підручник / Шершньова З. Є. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

2. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 року № 2210. – 14 (Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – С. 64.

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ВИМІРЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Кононенко А. В., Лабунська А. О., студенти
Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Керівникам підприємства необхідна повна інформація про економічну результативність його діяльності, яка є категорією, що відбиває успіх діяльності в умовах ринку в короткостроковому

періоді. Економічна результативність (ЕР) уявляє собою економічний результат, який характеризує правильність та рівень досягнення поставлених цілей в результаті виконання необхідних дій з мінімально можливими витратами [1].

В сучасних умовах недостатньо уваги приділяється розробці системи показників вимірювання економічної результативності підприємства, що унеможлиблює забезпечення об'єктивного вимірювання результативності підприємства в цілому. Обрана система повинна бути позбавлена притаманним в цілому системам показників недолікам: неповносистемність, різну спрямованість зміни показників, неспівмірність показників. Необхідно сформувати таку систему показників, яка б забезпечила детальне вимірювання ЕР та відповідала певним вимогам: універсальності, широти, лаконічності, доступності, інформативності та теоретичної обґрунтованості [1, 2]. Ретельний аналіз існуючих систем показників вимірювання ЕР підприємства показав, що всіх перелічених недоліків позбавлена система показників – поле економічної результативності, яке формується на підставі використання матричного методу моделювання [1]. Саме це поле є інформаційною базою вимірювання економічної результативності діяльності підприємства.

Аналіз існуючої інформаційної бази вимірювання ЕР показав, що вона на сьогодні вимагає удосконалення, оскільки не відповідає встановленим вимогам в повній мірі. По-перше, не дозволяє об'єктивно аналізувати збиткові підприємства, яких в останні роки стало достатньо багато, що на відповідає вимозі універсальності та істотності. По-друге, не розглядає витрати підприємства за критерієм реагування на зміни в його обсязі діяльності, що унеможлиблює здійснення СVP-аналізу одного з найефективніших методів розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку на підприємстві [3]. Це не відповідає вимозі теоретичної обґрунтованості. По-третє, показники прибуток від виконаних робіт та валовий прибуток, за своєю економічною сутністю повинні розраховуватися однаковою чином, але в роботі [1] розраховуються по-різному, тобто некоректно дана назва показнику прибуток від виконаних робіт, який по суті являє собою фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування. Це свідчить про недостатню відповідність назв та порядку розрахунку деяких складових інформаційної бази сучасним стандартам бухгалтерського обліку, що суперечить вимозі доступності.

Авторами пропонується замінити показник прибутку від виконаних робіт на показник кеш-флоу, що уявляє собою кошти, зароблені власними силами підприємства. Він розраховується як фінансовий результат від звичайної діяльності збільшений на величину амортизації. Цей показник характеризує як фінансову силу підприємства, так і його платоспроможність. В зв'язку з цим щомісячне спостереження за ним дозволить контролювати вплив поточної виробничої діяльності на платоспроможність підприємства та аналізувати його збиткову діяльність. Це дозволить удосконалений системі показників відповідати вимозі універсальності та істотності. Валовий прибуток пропонується замінити на маржинальний прибуток, що уявляє собою частину виручки, яка залишається на покриття постійних витрат і формування прибутку. Він визначається як різниця між чистим доходом підприємства та змінними витратами. Цей показник характеризує приріст прибутку підприємства за рахунок збільшення обсягу діяльності. В зв'язку з цим щомісячне спостереження за ним дозволить здійснювати ефективне управління прибутком. Для забезпечення універсальності запропонованої системи показників обсяг будівельно-монтажних робіт, виконаних власними силами, пропонується назвати чистий дохід. Для забезпечення розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку на підприємстві пропонується показники витрат – операційні витрати та вартість матеріалів – поділити на змінні витрати, постійні та загальні витрати, що забезпечить теоретичну обґрунтованість одержаної системи показників. В результаті інформаційну база вимірювання ЕР щодо першої частини формують одинадцять показників в наступній послідовності: показник кеш-флоу (П), маржинальний прибуток (МП), чистий дохід (ЧД), власний капітал (ВК), змінні витрати ($V_{зм}$), постійні витрати ($V_{пост}$), вартість основних виробничих фондів (ОВФ), вартість оборотних коштів (ОК), позиковий капітал (ПК), витрати на оплату праці (ВОП) та чисельність робітників (Ч). Визначені показники заносяться в перший рядок матриці, як результати діяльності, і в перший стовпчик, як фактори, що впливають на них. На перетині рядків та стовбців розраховуються відповідні відносні показники. При цьому формується поле ЕР і матриця в цілому, що дозволяє здійснити вимірювання складної величини і уявляє собою інформаційну базу вимірювання ЕР діяльності підприємства (таблиця 1).

Таблиця 1 - Інформаційна база вимірювання економічної результативності діяльності підприємства

	П	МП	ЧД	ВК	Взм	Впост	ОВФ	ОК	ПК	ВОП
П	1	Співвідношення МП та П	Співвідношення ЧД та П	Співвідношення ВК та П	Витратоміскість П за Взм	Витратоміскість П за Впост	Фондоміскість П	ОК на 1 грн П	Співвідношення ПК та П	Зарплатоміскість
МП	Частка коштів, зароблених власними силами в МП, Z1	1	Співвідношення ЧД та МП	Співвідношення ВК та МП	Витратоміскість МП за Взм	Витратоміскість МП за Впост	Фондоміскість МП	ОК на 1 грн МП	Співвідношення ПК та МП	Зарплатоміскість МП
ЧД	Частка коштів, зароблених власними силами в МП, Z2	Коефіцієнт прибутку, Z3	1	Частка ВК та ЧД	Змінні витрати на 1 грн ЧД	Постійні витрати на 1 грн ЧД	Загальна питома фондоміскість	Коефіцієнт закріплення ОК	Частка ПК в ЧД	Зарплатоміскість ЧД
ВК	Прибутковість ВК, Z4	Співвідношення МП та ВК, Z5	Оборотність ВК, Z6	1	Співвідношення Взм та ВК	Співвідношення Впост та ВК	Співвідношення ОВФ та ВК	Співвідношення ОК та ВК	Співвідношення ПК та ВК	Співвідношення ВОП та ВК
Взм	Прибутковість змінних витрат, Z7	Співвідношення МП та Взм, Z8	Витратовіддача за змінними витратами, Z9	Співвідношення ВК та Взм, Z10	1	Співвідношення Впост та Взм	Співвідношення ОВФ та Взм	Співвідношення ОК та Взм	Частка ПК в Взм	Співвідношення ВОП та Взм
Впост	Прибутковість постійних витрат, Z11	Співвідношення МП та Впост, Z12	Витратовіддача за постійними витратами, Z13	Співвідношення ВК та Впост, Z14	Співвідношення Взм та Впост, Z15	1	Співвідношення ОВФ та Впост	Співвідношення ОК та Впост	Співвідношення ПК та Впост	Співвідношення ВОП та Впост
ОВФ	Прибутковість ОВФ, Z16	Співвідношення МП та ОВФ, Z17	Фондовіддача, Z18	Коефіцієнт інвестування, Z19	Співвідношення Взм та ОВФ, Z20	Співвідношення Впост та ОВФ, Z21	1	Співвідношення ОК та ОВФ	Співвідношення ПК та ОВФ	Співвідношення ВОП та ОВФ
ОК	Прибутковість ОК, Z22	Співвідношення МП та ОК, Z23	Оборотність ОК, Z24	Співвідношення ОК та ВК, Z25	Співвідношення Взм та ОК, Z26	Співвідношення Впост та ОК, Z27	Співвідношення ОВФ та ОК, Z28	1	Співвідношення ПК та ОК	Співвідношення ВОП та ОК
ПК	Прибутковість ПК, Z29	Співвідношення МП та ПК, Z30	Оборотність ПК, Z31	Коефіцієнт фінансування, Z32	Співвідношення Взм та ПК, Z33	Співвідношення Впост та ПК, Z34	Співвідношення ОВФ та ПК, Z35	Співвідношення ОК та ПК, Z36	1	Співвідношення ВОП та ПК
ВОП	Прибутковість ВОП, Z37	Співвідношення МП та ВОП, Z38	Віддача коштів на оплату праці, Z39	Співвідношення ВК та ВОП, Z40	Співвідношення ВК та ВОП, Z41	Співвідношення Впост та ВОП, Z42	Співвідношення ОВФ та ВОП, Z43	Співвідношення ОК та ВОП, Z44	Співвідношення ПК та ВОП, Z45	1
Ч	Кошти, зароблені власними силами на 1-го працюючого, Z46	МП на одного працюючого, Z47	Продуктивність працюючого, Z48	ВК на 1-го працюючого, Z49	Витратозброєність за змінними витратами, Z50	Витратозброєність за постійними витратами, Z51	Фондозброєність, Z52	ОК на 1-го працюючого, Z53	ПК на 1-го працюючого, Z54	Середньорічна з/п 1-го працюючого, Z55

Таким чином удосконалено інформаційну базу вимірювання економічної результативності підприємства, шляхом включення до складових рядка та стовпця матриці маржинального прибутку, показника кеш-флоу, чистого доходу, змінних і постійних витрат та узгодження всіх показників з існуючими стандартами бухгалтерського обліку України. Запропоноване поле економічної результативності: забезпечує не тільки повносистемне охоплення

вимірюваного явища, але і передає характер розвитку підприємства; відповідає сучасним вимогам стандартів бухгалтерського обліку; дозволяє здійснювати об'єктивний аналіз як прибуткових так і збиткових підприємств та може бути використано як інформаційна основа процесу розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку на підприємстві.

Література.

1. Тищенко А.Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография / Тищенко А.Н., Кизим Н.А., Догадайло Я.В. – Х.: ИД «ИНЖЕК», 2005. – 144 с.
2. Матричное моделирование и комплексный анализ результатов хозяйствования: [сб. науч. тр. / науч. ред. Мересте У.]: — Таллинн: ТПИ, 1985. — 144 с.
3. Догадайло Я. В. Формування системи показників управління прибутком підприємств дорожнього господарства / Я.В. Догадайло, Я.Е. Кісельова // Економіка транспортного комплексу. – 2012. - № 19. – С. 102 – 111.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ЛІНІЙНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ

*Кравченко Д. О., студент
Науковий керівник: Кравченко О. В, к. е. н., доцент
Сумський державний університет*

Основним показником, що впливає на фінансовий результат діяльності підприємства, є його витрати. Кожне підприємство зацікавлене в побудові ефективної системи управління витратами. Управління витратами на підприємстві передбачає послідовну реалізацію різних елементів управлінського процесу, серед яких чільне місце відводиться їх оптимізації [2]. Безпосередньо це процес, пов'язаний з плануванням, обліком, аналізом, контролем витрат для пошуку та вибору найефективніших методів господарювання в умовах обмежених ресурсів.

Оптимізація витрат підприємства дозволяє оцінити обґрунтованість абсолютної величини витрат; її відповідність плановим показникам; оцінити фактори формування величини та структури витрат; своєчасно виявити резерви зменшення витрат.